

اسدالله خان - این باید بروز بکمیسیون بودجه آنها هم تصویب کنند و رای خودشان را اظهار نمایند.

رئیس - این مسئله میماند بروز شنبه و لازم است تعیین کسر اعضاء کمیسیون عرايض بشود برای اینکه عدهشان کسر است.

صدقیق حضرت - این مطلب چه شد؟

رئیس - ماند بجلسه آته صدقیق حضرت - برای کی ماند بجلسه آته رئیس - من اعلام کردم که میماند بجلسه آته اظهار مخالفت از طرف کسو نشد.

صدقیق حضرت - عده اینجا مختلف هستند رئیس - پس رأی میگیریم حالا هر کس تصویب می کند که این مطلب بماند بجلسه دیگر فیام نماید.

رئیس - از جمله ۸۰ نفر با کثیرت ۳۲ نفر بذیرفته شد.

رئیس - چون کسر اعضاء کمیسیون عرايض لازم است انتخاب شوند این است که خواهش میگنم بعد از ختم مجلس برond در شبکات و کسی را انتخاب نمایند.

آقا شیخ اسماعیل فو بربی - چون کار آن کمیسیون خوبی زیاد بوده است خوبست تا نه نفر یا دوازده نفر انتخاب شود که از هرشبه دونفر انتخاب شود.

رئیس - این مطلب را خیلی ها پیشنهاد کرده اند عوض دونفر چهار نفر انتخاب کنند.

صدرالعلماء - اولا موافق نظامنامه باید شش نفر انتخاب شود بعلاوه وقتیکه اعضاء زیاد شد اسباب تعطیل کار میشود.

لسان الحکما - درصورتیکه کمیسیون بهم می خورد ممکن بوده عده را زیاد کرد در صورتی که کمیسیون بهم نخورد باید همان کسر کمیسیون انتخاب شود.

رئیس - پس همان دونفر را موافق نظامنامه انتخاب نمایند مطرح مجلس آته روز شنبه اولا طرح قانونیکه آفای وحدت‌الملک پیشنهاد کرده اند طرح قرائت شد ناقیه راپورت کمیسیون مبتکرات است راجع بحقوق نمایندگان که آفای ارباب کبخسر و پیشنهاد کرده اند راپورت بسطام شاهرود راپورت کمیسیون قوانین مالیه راجع باستخدام چند نفر اروپائی راپورت کمیسیون داخله راجع به بذیرفتن یک نفر زردشی بانجمن ولایتویز راپورت کمیسیون داخله درباب اظهار نهادن مسئله جنگلها باحضور وزیر.

مؤتمن‌الملک - راپورت کمیسیون مالیه تنها کافی نیست باید خود پیشنهاد کنندۀ حاضر باشد [رئیس حرکت کرد مجلس ختم شد]

جلسه ۵۱

مذاکرات یوم شنبه غرہ صفر ۱۳۴۸

مجلس دارالشور ایملى

مجلس سه ساعت و بیست دقیقه در تخت ریاست آفای ممتاز‌الدوله نایب رئیس دوم رسمان منعقد شد. خلاصه مذاکرات جلسه قبل را معاصد‌الملک قرائت نموده.

شده بود کماهی دویست و پنجاه تومان باینکارداده شود) **فهیم‌الملک** - اسم کار باید معن شود این کار مبهم است.

و کیل التجار - جناب و کیل‌الرعایا یک فرمایشی فرمودند مبنی بر اینکه تمام مهام مخارج مسافرت مازندران را میدانیم مثل اینکه وزیر امی داشته است این اصلاح کمیسیون تقریباً وزیر را به نصف برگشته است در آن لایحه چهارصد تومان معین شده است اینجا رویه - تومان شده و یک اختلاف بزرگ دارد گمان میگنم اگر رأی بدھیم وزیر باید بمجلس و دلالتی داشته باشد در اینصورت رأی دادن بیغایده است لازم است بماند خود وزیر باید.

فهیم‌الملک - بنده در تیپد فرمایشات آقای و کیل‌الرعایا رد میگنم اظهارات و کیل التجار را بنده آزا تصدقیق نمیگنم که افکار پیشنهاد هرچه افکار جمعی باشد و اگر اینطور باشد معلوم میشود ما خبلی جاهل بوده ایم برای مخارج از اینجا تا مازندران به تقریبی بیش از ماهی صد تومان مخارج ندارد.

تفقیزاده - اگر تصویب میگنید در اینجا در یک موضوع کلی لایحه‌مداکره شود لازم است رأی در در آن مذاکره شود آنوقت بآن رأی گرفته شود من می‌بینم نه ترتیب مجلس نه ترتیب کمیسیونها نه ترتیب ادارات نه وزارت‌تخانه‌ها هیچ درست نمیشود و برای آنچیزی که باید بگردد نمی‌گردد پیکروز مخصوصاً باید در این باب مذاکره شود و تکلیف معلوم شود که مراعات تمام چیزهایی که مقرر شده است باید بشود یا خیر مثلاً مقررشده است که هر کسی پیشنهادی می‌کند اولاً باید بهشت رئیسه پیشنهاد شود آنوقت بکمیسیون مبتکرات بروز و اعضاء داشته باشد حالاً می‌گویند این بک ترتیب رسمی است و این رسومات چندان اهمیتی ندارد و پیشنهاد کفته خودش جزو هیئت است با اینکه من خودم هستم میگویم دیگر امضا بالاتر از خودم نیست این نمیشود باید معین شود که

با این رسومات ملزم هستیم عمل کنیم یا خیر و قیمتی یک چیزی پیشنهاد میشود دودر مجلس رأی گرفته میشود این قانون مملکتی میشود و باید همان رسومات قانون مملکتی بگذرد این لایحه که انقدر وقت مجلس را صرف نموده یکی میگوید اسم شخص داردیکی میگوید زیاد است مواجهش و در هر کامه او تغییرات لازم است داده شود برای اینکه وزراء دارالاشعاء ندارند و قیمتی لایحه آنها بکمیسیون میروند لابدند که نازک بینی ها نمایند و باید تمام ملاحظات را بینند که همان رسومات عمل شود خواه وزیر عجله داشته باشد خواه عجله نداشته باشد و اگر یکمرتبه بمالحظه زودی و عجله بگذرد آنوقت سابقه برای بعد ها خواهد شد که هر لایحه که میفرستند تقاضای عجله میگنند و هزار خلاف رسوم متوجه هستند بشود و اینکه میگویند عجله دارند باید موافق قانون اقدام نمایند نازود بگذرد.

رئیس - خوبست رأی بگیریم در اینکه این از مجلس امروز بگذرد یا اینکه بماند روز شنبه وزیر باید توضیحات بدهد امانتهار من باید بماند روز شنبه چون در شور نانوی هم تمام نمیشود

است کمیسیون تصویب میگند دویست و پنجاه تومان داده شود و معلوم نیست وزیر آرا می‌پذیرد با خبر در صورتی که نهاده اینکه رأی مجلس لغو می‌شود یکی دیگر آنکه در لایحه وزیر این اسم برده شده در راپورت هم اسم شخص برده شده گرچه بجز کمیسیون می‌فرمایند شخص را نبریم لکن اینهم مثل اولی است فرق نمی‌گند شاید وزیر فرماید رأی دادن باشد تا با حضور وزیر توضیحات لازمه داده شود یاما ایشان را قائم میگنیم یا ایشان مارا قائم می‌کنند.

فهیم‌الملک - بمقبده بنده جناب افتخار اواعظین اشتباهی کرده اند فرمایش ایشان مثل اینست که مجلس مجبور است عین لایحه وزیر یا عین رایورت کمیسیون را قبول نماید این طور نیست اگر بناید بهمان چیزی که وزیر تصویب کرده است رأی داده شود ارجاع بکمیسیون نمی‌شود و اگر بناید هرچه کمیسیون تصویب کرده مجلس رأی بدهد آمدن به مجلس و مشاوره در مجلس لازم نداشت البته کمیسیون تصریفاتی خواهد گرد پیشنهاد مجلس خواهد نمود مجلس مختار است درد و قبول و همین قسم تصویب وزیر اینکه شود ممکن است ردشود وبالآخره مجلس همان رأی وزیر را قبول کند و تصویب و اصلاح کمیسیون را رد کند لکن بنده عرض کردم بمالحظه اظهار ارات وزیر و درخواست آن و تقریباً اتفاق مجلس در اینکه اسم شخص نماید باشد خوبست رأی گرفته شود.

سلیمان‌هیرزا - بنابر این معلوم میشود چقدر لزوم دارد حضور وزیر در مجلس در موقعیکه لایحه آنها قرائت میشود پس باید وزراء را عادت بدھیم اینکه وقتی لایحه ب مجلس میفرستند در موقع قرائت آن حاضر باشند از برای مدافعانه با آن چنانچه راپورت کمیسیون تشریف دارند و مدافعه از برای کمیسیون میگنند همین قسم باید وزیر حاضر باشد و مدافعه از رأی خودش نماید و چون در این لایحه اسم شخص هست من رأی دادن با آن اصلاح نمیدام.

و کیل‌الرعایا - خیلی تعجب میگنم از پاره اظهارات چنانچه گفته شد اگر بنا بود هرچه وزیر مینویسد و میفرستد و همان رأی داده شود لازم نمود بکمیسیون برود یادر مجلس در آن مذاکره شود مجلس مینتواند اضافه کند مینتواند حذف این اسم شخص را بینما یه مانع از رأی دادن نمیشود این را حذف میگنیم و این تصریفی کشده است که چهارصد تومان را دویست و پنجاه تومان کردد اند این یک چیزی نیست که ماندایم اینقدر را می‌بدانیم که مخارج از اینجا تا مازندران چقدر است یکنفر آدم دونفر نو کر سه رأس اسب بیش از ماهی دویست و پنجاه تومن خارج ندارد یعنی بخانه اش صد و بیشتر تومن خارج سفرش آنهم در مازندران که چوچ دانه ده شاهی است حالا هر قدر ما تأخیر کنیم اسباب این میشود که بخانه بدلست دیگران بدهیم و گمان نمیگنم اگر یک وزیری هم باید مجلس بتواند من را قائم کشند باینکه پیش از این خارج دارد اینه مسافت را اینکه بتواند مارا قائم کند باینکه بگویید شما از خارج مازندران خبر ندارید **معاضد‌الملک** - بنده پیشنهاد میگنم باین ترتیب رأی گرفته شود (بارتی نوشته بود فرمایش اینکه چون در عبارت پیشنهاد آفای معاضد‌الملک نوشته

مقتصرالسلطنه - در باب این مسئله که
جناب مخبر غرموندند بنده عرض میکنم تا از طرف
وزارت فائداعمامه کتابی چیزی پیشنهاد نشود
در آن مذکوره کرد.

فهیم الملک - آنچه در رایورت نوشت شده
همان پیشنهاد وزیر است دیگر محتاج به پیشنهاد
ناتوانی نیست.

وزیر علوم - آنقدر عرض میکنم که غریب
مسئله فرسنادن یا کس نفر برای تحقیق خیلی مهم
است و خوب است هرچه زودتر این مسئله ختم شود
صدقیح حضرت - بنده پیشنهاد میکنم که
بعوض آن جزء رایورت مطابق این پیشنهاد بگذرد
نوشتهام رأی گرفته شود (پیشنهاد خودشان را
فرائت فرمودند).

وکیل الرعایا - بنده با پیشنهاد آفای صدیق
حضرت موافق هستم.

وکیل التجار - بنده تصور میکنم با رس
کردن آن لایحه چطور که جناب وزیر فرمودند
با توئیم داخل مذکوره بشویم و رأی بدهیم.

افتخار الاعظین - بنده میخواهم از جناب
وزیر علوم سوال کنم که این مبلغ را که کمیسیون
تصویب کرده است برای مواجب یا همچو شخص
کافی میدانند و میپذیرند یا خیر؟

وزیر - مخالفتی با رأی کمیسیون ندارم و
بنده کافی میدانم و اقدام خواهیم کرد برای بیدار
نفریدگری که زود بروند.

[در این موقع عده ازوکلام اظهار اراده شدند که ما
با پیشنهاد صدیق حضرت همه راه هستیم.]

نایب رئیس - یعنی حالا پیشنهاد آفای صدیق
حضرت خوانده شود.

[در این موقع پیشنهاد صدیق حضرت رامز]

شیخ محمد - این را ماضیه حساب کنیم

(ای جواب ماند).

میرزا ابراهیم خان - بنده میخواهم بدانم
این راجع بکسبه است یا جنگلها خوب است جناب
وزیر بفرمایند.

وزیر علوم - راجع بجنگلها هم هست.
نایب رئیس - در این پیشنهاد آفای صدیق

حضرت رأی میکنند همان جزء را که کمیسیون ایشان
قراءت شد تصویب دارد قیام نماید (اکثریت مجلس
تصویب گرد).

وزیر علوم - این یک فقره لایحه است
راجع بامتنای معاون فرآیه داغ تقديم مجلس شورای

ملی میشود (در این موقع از طرف نایب رئیس اجازه یک
ربع تنفس داده شد)

(مجدداً دریغ قبل از غروب مجلس منعقد شد)
(را برورت کمیسیون مبتکر برای این

مخالفت از ارتکاب لاطار و مجازات مرتكب که آفای
متین السلطنه پیشنهاد نموده بود فرائت شد.)

رئیس - کمیسیون ماساساً این طرح راقابل
توجه داشته مجلس هم قابل توجه میداند یا خیر (گفتند
مخالفتندارد.)

می نماید قیام نماید (اعلب قیام نمودند و تصویب شد)
لایحه بیشنهاد گردید است بطور داخله که در باب
شده است برای انجام این خدمت و اینکه امبرد
اظهارات اهالی نهادند رسیده بود فرائت گردید
شده برای اینست.

آقاسیدحسین اردبیلی - بنده هر ضمیکنم

این لایحه خبلی مخلوط نوشته شده است معلوم نیست
که مجلس درگذام یا کذا موضوع ایشان مذکوره

میکند و برای چه رأی می خواهد بدده یکچه از
هم بتوسند که کویا این فرآیه از سنقر
 ساعت وقت خودمان را صرف کنیم بالآخر آنچه

را که نمایند شود بکویم نمی شود اظهارات اهالی
سنغان دامغان یا شاهزاد و بسطام راجع به بعضی شکایات

بود یا بواسطه اختلاف حکومت نشنی حالا شکایات
اهالی نهادند چیست بنده این راهنم قابل نمی دانم در
مجلس مذکوره شود بلکه باید راجع شود بخود

وزارت داخله وقت مجلس را تضییع نکنیم.

نایب رئیس - بنابراین درج رجوع خواهد شد
شده است و باین طور بهیچ کدام نمی شود رأی داده
بوزارت داخله که خودش تصحیح کنند دیگر در

این موضوع داخل مذکوره نمی شویم.

نایب رئیس - در باب مسئله مأمور چنگلها
که قرار شد جناب وزیر فوائد عامه حاضر شوند
آنوقت مذاکرات بعمل آید حالا ایشان تشریف

آوردند برای انجام این عمل و رایورت کمیسیون
فرائت می شود (رایورت کمیسیون و کاغذ وزارت

فوائد عامه فرائت شد)

آسدالله میرزا - در این رایورت یا کاشتی
شده است زیرا آنچه نوشته که نود و دوهزار و مان
ادعای خسارت میکند بنده عقیده دیگر در

دو هزار تومان داشت اینه شده است و بنده حالا
برای این اشکالات هر ضمیکنم که آنایه رایس

میگردد عالمیکن فرآیه را مذکوره می خواهد
و داوطلب شد که اینکار را اداره کند و بهمین جهه
است که اسم در لایحه نوشته شده است و بنده

عجالتاً باشد در آنچه گذاشتیم که تمام این معايب
رفع شود ولی در انتخابات آنها با سایر منتخبین
مغلوط شده و کیل انتخاب نمایند.

آسدالله میرزا - یعنی چه این اشتباه است
و خود وزیر تصدیق میکند سار می خواهد این طور نوشته شود

مذاکره نمی شویم - باشد این اشتباه در
حالا که جناب وزیر فرمودند که آنایه رایس
فرش کنید و زاده فوائد عامه یا کم مغارج فوق العاده
از بابت خسارت وده هزار تومان از بابت حقوقات.

نایب رئیس - این لایحه باین مفصلی که
را کان لم یکن فرش می کنم کنم حالابده می خواهند لایحه
که آنایه رایس باشکلی پس خواهند گرفت باخیر؟

رئیس - خوب است برای اینکه مطلب خیلی
بطول نیاجامد همان جزء را که کمیسیون رأی داده
است مبارح مذکوره شود مطلب را هرچه زودتر ختم

نمایند یکقدری فریت دارد.

فهیم الملک - کمیسیون تمام این ملاحظات را
که گفته شد که در برای این بود که مسئله نقش کلیه
جنگلها را حذف کرده و گفت قانون آنرا وزیر

شیخ محمد - بنده هر ضری راجع بنظام
نامه داخلی دارم و آن اینست که نوشه و تصویب گرده است
کمیسیون آنچه را که بفرمایند باید باشند و فقط

مجلس می شود باید طوری باشد که در تمام جنبهای
راجح است بتفتیش فوری و این نقشی فوری هم
آن مجلس بتواند رأی بدده و دیگر آنکه بفرمایند

صحبت در این بود که در آنچه اسم شخص برده شده

است و برای همین کمیسیون بفرمایند بتواند نوشته شده

و مجلس نمی تواند در برابر شخص رأی بدهد حالا باید

است و از آن شخص هم اسی در رایورت نوشته شده

جناب وزیر علوم بفرمایند غلت اینکه اسم شخص

برده چیست؟

وزیر علوم - ملت اینکه در آن لایحه ام

مجلس مختار است که بفرمایند باراد کند
آسودالله میرزا - اول این نکته را که آنها
الرعايا کفتند باید توجه کرد قانون بتمام فرد ملت
از مسلمان وغیره حق در انتخاب داده است بهم کس که
حق انتخاب شدن دارد وهم حق انتخاب کردن در دادیس
قانون کلی ماین است که باید معاشر کنند در انتخاب

ولیکن چون این دفعه گذشتی است و واقعاً یک
عرض کنم که اگر تصدیق حکومت بزد قرائت شود

آنوقت متفق شوند که در این مسئله که این رأی
بنده صلاح میدانم که مجلس امروز استثنای این رأی

را بدده و مقصود بنده این است که این بروسان
سابق شود که بعد ها فائزی بشود و بگویند که در

مجلس اینطور ممکن بوده است .

معاضدالله - بس یک لفظ استثنای در
این عبارت باید نوشته شود .

همقازالدوله - این همطور استثنای از
این که در انتخاب معاشر شود که این استثنای
آنچه نشسته اند بگذرد و آنها حق در انتخاب ایشان

باطل است برای اینکه آنچه انتخابات انجمن
بوده است نه انتخاب فردی پس باید از ازدواج داخله

میگذرد این مذاکرات تجدیدوتکرار خواهد شد و چون
زمانی که اعضای این انتخاب فردی از این مدت
ازدواج باشند این که برای ازدواج

آذربایجان رخ داده است و اگر در این مذاکرات
میگذرد این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد

در انتخاب از این مدت ازدواج باشند هر چهارمین
ساله ازدواج باشند این انتخابات انجمن ولایتی

میگذرد این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد
در انتخاب از این مدت ازدواج باشند هر چهارمین
ساله ازدواج باشند این انتخابات انجمن ولایتی

همقیانالسلطنه - این مدت ازدواج
میگذرد این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد
است رأی گرفته میشود که عجالتاً یکنفر و کیل از

زندگانی که این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد
میگذرد این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد

باید باشند این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد
باید باشند این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد

همقیانالدوله - این انتخابات انجمن ولایتی
است اینکه این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد

وکیل التجار - از قرایبکه بنده از خارج
شده ام چون معلم باقی بود است وزارت داخله

تلگراف کرده اند که یکنفر از زردهشیبا را بیندیرند
در اینصوصت رأی لازم ندارد .

همقیانالدوله - حالا مارای میگنند بشیشین
چیزی از خارج کنم توانم از تکلیف خود مان دست
بکشید این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد

درازیان که این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد
میگذرد این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد

همقیانالدوله - این انتخابات انجمن ولایتی
که گذشتی از زردهشیبا را بیندیرند

شده بودند این است که یک جماعتی بزرگ را
که از خارج کنند از این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد

همقیانالدوله - خوب آقایان بهمین عبارت
بیشنهاد آقای موزا میگزین و اینجا مشغول انتخاب

کنیسته (جوایی اظهار نشده) .

همقیانالدوله - کیفیت کیمیکیم بشیشین
را تصویب کرده است و لفظ عجالتاً مونتی است حالا

لکن بهتر این است که بوزارت داخله تلگراف کردن که آنها
باید در انتخابات وزارت داخله در این باب خیلی
اهمیت دارد اگر صلاح هست رجوع شود بآنچه اکنکه
ظریانی در این انتخابات انجمن ولایتی میگذرد

هیچوقت نمی خواهد که از سایرین مجرم استندی اینکه هرمه را

فرستاد (رجوع شد بوزارت داخله اگر نهاده هست
کمیسیون راجع بحضور یکنفر از زردهشیبا از

آنچه نشسته اند بگزین و اینجا مشغول انتخاب

آبوالقاسم میرزا - چون طایفه زردهشیبا
که بین طایفه زردهشیبا از این انتخابات انجمن
مردمان خوبی مستند رندر زد و اگر بشود که بگزین

میگزین و بسیار بشود بوزارت داخله اینجا مشغول انتخاب

همقیانالدوله - این همچنانه خود را از خارج
میگزین و بسیار بشود بوزارت داخله اینجا مشغول انتخاب

میگزین و بسیار بشود بوزارت داخله اینجا مشغول انتخاب

آقایمیرزا - چون طایفه زردهشیبا از این انتخابات
میگزین و بسیار بشود بوزارت داخله اینجا مشغول انتخاب</

() معاcond الملک صورت مجلس قبل را فرائت کرد.

ذکاء الملک تملکرافقی از تبریز با مضام سردار بهادر و مسیو پیرم قرائت کرد مشعر براینکه در جنگ روز بیستم محرم رحیم‌خان بکلی شکست خورد و با زن و بچه‌میگویند بخاک روسیه رفته است ایضاً تملکرافقی از پاریس بعنوان جناب مستشار الدوله رسیده بود قرائت شد مشعر براینکه از حسابت عالی شما مسرور و مرابت وداد و اتحاد خود را به توسط شما به مجلس اظهار میدارم با مضای رئیس مجلس مبعوثان ایضاً تملکرافقی از ازلی رسیده بود قرائت شد مبنی بر اظهار تشرک از نمایندگان محترم و مشعر بر امنیت و انتظام ازلی.

راپورت شعبه دویم قرائت شد درخصوص رسیدگی باعتبار نامه بحر العلوم نماینده بهم و بلوچستان مبنی براینکه چون انتخاب بدون رعایت نظام‌نامه انتخابات شده است کمیسیون بهیچ‌وجه نمایندگی ایشان را تصدیق نمی‌نماید راپورت کمیسیون پست و تملکرافق و فواید عامه در خصوص شکایت تجار آذربایجان از قدفن حمل فرش جوهری بخارجه قرائت شد.

وکیل الرعایا — بنده تصدیق می‌کنم اشخاصی را که منافع فعلی را در نظر ندارند و منافع آنی را در نظر ندارند درست است بعضی جاها فرش جوهری را مبخرند اکن باشد ملاحظه این تفاوت را هم کرد یک فرش را ذرعی ۲۵ تومان می‌خرند و یک جور فرش را ذرعی ۲۵ فران می‌خرند این تفاوت از زنگ ثابت و غیر ثابت است و این بالمال بتجارت فالي که یک تجارت عمده مملکت است صدمه کلی وارد خواهد کرد برای اینکه معلوم است وقتیکه بناسد رنگ جوهری استعمال نشود آنوقت هرچه فالي بافتی می‌شود همان ذرعی ۲۵ فران و آنرا هم تصدیق می‌کنم که وزیرمالی شش ماه معین کرده است اینمدت خیلی کم است و برفرض که از برای پائین آمدن فرشهای که مشغولند از دار شش ماه کافی باشد اما آزروزهم نهیتواند روز آخری باشد از برای اینکار این شش ماه هم لازم دارد که در همین مملکت بطور آزاد گردش کند آنوقت خارج شود پس اینمدت کم است و اینرا هم نمی‌توانم تصدیق کنم که در یک سال مامی توانیم تهیه رنگهای لازمه را بنمایم و قدفن رنگ جوهری را هم باطل می‌دانم بجهة اینکه باین اسم که رنگ جوهری منوع است و باید استعمال شود آنها هم که دردهات کارمیکنند اذکار باز بمانند و آنچه زیکه یک مقدار می‌تواند کمک بحال آنها کند و بشرط مملکت بیفزاید آنرا هم ازدست آنها باین اسم بگیرند اکن همچدهمه کافی است که در اینمدت تمام ولایات خبر بدھم که ما نمی‌گذاریم فرش جوهری خارج بشود از مملکت و نمی‌گذاریم جوهر وارد شود و در آخر عرض می‌کوییم آنها که تصدیق کرده‌اند که فرش جوهری را می‌بخرند بنده هم می‌گویم می‌بخرند ولی بقیمت خیلی بیش اگر انکاریکه در فرش ثابت شده در آن جوهری می‌کردیم بهمان قیمت عالی فروش می‌رسید.

میرزا ابراهیم‌خان — بنده اولاً می‌خواهم اشتباهی که در آن راپورت شده است عرض کنم آنجا که نوشته شده است رنگ ثابت و غیرثابت این

ذکر اسامی چبست مگر هر کس بخواهد و این مطلب را درخواست نماید گناهی کرده است چیزی هست همان ملاحظات است که در موقع اظهار خود حضرت حجۃ الاسلام گفته شده که تراکم امور و عدم تدوین نظام‌نامه مجلس سنایت اینها ممکن است این تقاضا را کرده‌اند از راه خیرخواهی بوده است اما باید دید حالا موقع تشکیل آن هست با خیر؟

آقا شیخ محمد — اینسته اردستور امر و خارج بود.

رئیس — این لایحه قانونی نیست فقط خوانده

می‌شود و لازم است جوابی نوشته شود **تفقیزاده** — اولاً بنده با ایشان موافق که جزء دستور مجلس نبوده است ثانیاً یکمرتبه این مسئله در مجلس مذاکره شده است بعلاوه تمام استناد اینها در لزوم تشکیل آن حکم آقای آخوند ملا محمد کاظم خراسانی است و بخود ایشان که این تقاضا را گردد بودند جواب داده شد و این مذاکرات در همان موقع بعمل آمد و آن مذاکرات کافی بود که اگر فرد اهمیت عریضه دیگر مجلس نوشته شود باید همان جوابها را داد درست است حفظ قوانین اساسی وظیفه هر یک از افراد این‌ملک است لکن و کلا و نمایندگان ملت مابخصوص این وظیفه را دارند اما وقتی و کلاصلاح نمی‌دانند برای اینکه کارها زود اصلاح شود و آن مجلس اسباب لنگی کارها می‌شود یک وقتی بود که بما قال می‌گفتند باید نظر داشت یه بنی قال اما حالا بنی قال باید نظر گرد و مقابل انتظر و ابما قال ولا تنظر و این قبال کلمه حق یرادیها بهما الباطل هم گفته شده است حالا اسامی را که خواندیم که مباحثان این اسامی هیچ اقدامی در این مشروطیت نکرده اند که حالا حفظ قوانین اساسی آنها را و ادار باین اظهارات نماید یک روز همان حجج اسلام حکم بوجوب مجلس شورای اعلی کردن آنها که اینرا امضاء کرده اند یکنفر یک عریضه به محمد علی میرزا نداد که مجلس شورای اعلی بر حسب حکم حجج واجب است افتتاح نماید بلکه پارسال همین وقت نوشتن حجج اسلام که مساعدت و همراهی با محمد علی میرزا و اردوی آذربایجان در حکم همراهی با یزید بن معاویه است و اینها در آنوقت در باغ شاه بودند.

رئیس — از این اسامی ماقیزی نفهمیدم لکن همانطور که خدمت حجج اسلام عرض شد کوچتی کارها تمام شد شروع بنوشتی نظام‌نامه انتخابات مجلس سنا خواهد شد همین قسم جواب، نوشته می‌شود حالا محض اطلاع این قرائت شد مطرح مذاکره روز سه شنبه بعضی سوالات و بعضی استیضاح است که بنما بود روز شنبه سوال شود و همین قسم مانند چون آنروز وقت تمام شد بعد راپورت کمیسیون بودجه است راجع بوجوده موقعی وزارت جنگ و راپورت کمیسیون بودجه راجع به عمل کرد مرد آباد است.

جلسه ۵۳

صورت مذاکرات یوم نسه شنبه

چهارم شهر صفر المظفر ۱۳۲۸

مجلس سه ساعت و نیم قبل از غروب در تحت ریاست آقای مستشار الدوله سرآ منعقد شده و دو ساعت و بیست دقیقه قبل از غروب علنی شد.

فهیم‌السلطنه — ما اساساً نمی‌توانیم این را قانون مخصوص فرض کنیم این درست مثل اینسته بگوئیم قانونی برای نماز کردن میخواهیم وضع کنیم حالا نمی‌شود مجلس قانون برای حرمت قمار وضع کنند در صورتیکه این از مجرمات شرعاً است و جاز اتش هم در شرع داده شده است.

حاجی سید نصرالله — بمقیده بنده خپلی اشتباہ فرموده اید اینطور نیست این قانون ربطی با قانون شرع ندارد اگر ملاحظه بفرمائید در قانون اطباعات خیلی از امور مباح را بمخالفه سیاست مملکتی در مقابله مجازاتی وضع کرده است در صورتیکه مباح است اینهم درست است که از مجرمات شرعاً است و مجاز اتش هم در شرع معین شده است لکن نظر باینکه مجاز اتش هم سیاست شرعاً اجرانمی‌شود دوایت لابد است بمخالفه سیاست مملکتی قانونی در مقابل وضع واجرا نماید این قانون از آن قبیل است.

محمد هاشم میرزا — بندهم عرض می‌کنم سیاست هم باید موافق قانون شرع باشد.

رئیس — باید دانسته این لایحه قابل توجه دانست آنچه مجلس هست پا خیر در صورتیکه قابل توجه دانست آنوقت داخل مذاکرات می‌شود هر کس این راپورت را بطوری که قرائت شد قابل توجه میداند قیام نماید (ناماً قیام نمودند).

رئیس — حالا لازم میدانید داخل مذاکرات شویم یار جوع بکمیسیون کنیم در صورتیکه رجوع بکمیسیون شود کمیسیون مخصوص برای اینکار نداریم یک کمیسیون مخصوص انتخاب کنیم با اینکه بساپر کمیسیونها رجوع کنیم (بعضی گفتند بکمیسیون عذرلایه باید رجوع شود).

اسدالله خان — این باید یکمیسیون مالی رجوع شود برای اینکه سابق از این محل چیزی عاید دوایت می‌شود پس از یک حیث راجع بعاید است و باید بکمیسیون مالی رجوع شود.

(و کل التجار و آقای میرزا ابراهیم‌خان

اظهار کردن باید بکمیسیون عذرلایه رجوع شود)

رئیس — بکمیسیون عذرلایه رجوع می‌شود این شرحی است که از طرف رئیس وزراء رسیده است به مجلس قرائت می‌شود (کاغذ رئیس وزراء قرائت شد مبنی بر اینکه چند طغیری عریضه از اعیان و تجارت اشراف و ایل بختیاری بحضور اقدس آقای نایاب-

السلطنه: رخصوص تشکیل مجلس سنا عرض شده و ایشان پیش من فرستاده اند اینکه صورت عرایض آنها عیناً تقديم می‌شود تا هر چه رأی دهنده مجرداً شهار طغیری عریضه قرائت شد مبنی بر اینکه بر حسب احکام مطاهی حضرت آیت الله آقای آخوند ملامحمد کاظم خراسانی می‌بایست هرچه زودتر مجلس سنا تشکیل شود و نیز بوجوب مواد مشعره قانون اساسی و دستخط مرحوم ظفر الدین شاه تکمیل مجلس شورای ملی بشکل مجلس سنا است علیه‌ها از حضرت اقدس جناب آقای نایب‌السلطنه استندعامیکنیم که عریضات

فوایدیان را به مجلس مقدس فرستاده و در تشکیل مجلس نهاده کنند اسامی آنها که امضاء کرده اند خوانده شود)

حاجی سید نصرالله — این مسلم است که مجلس سنا جزء قانون اساسی است و نمیدانم علت